

Ngược dòng Thời gian
Chủ đề: NQ-ĐPQ/QLVNCH
Tác giả: Nguyễn Nhơn

QUÂN LỰC VIỆT NAM CỘNG HÒA

Theo như tôi biết

Đầu năm 1963, tôi được chuyển về tỉnh tân lập Chương Thiện và được cử giữ chức vụ Trưởng Ty Nội An. Vốn từ Khu Trù Mật Vị Thanh biến cải, tỉnh lỵ lúc ấy gồm một chợ nhỏ và một dãy phố chạy dọc theo bờ kinh Xà No. Phía sau dãy phố chợ, còn một khu phố lâu mới cất. Sâu vào phía trong là khu hành chánh và Tiểu khu Chương Thiện. Nơi đây chỉ có dinh Tỉnh trưởng là một nhà lâu nhỏ. Văn phòng Tỉnh trưởng và Phó Tỉnh trưởng là nhà gạch, còn thì là nhà cây lợp tôn.

Bảo vệ an ninh tỉnh lỵ, đầu phía trên là Tỉnh đoàn Bảo an, quân số khoảng một đại đội và một chi đoàn cơ giới gồm 2 thiết giáp AM8 và 2 thiết giáp Mã Lai, trang bị đại liên Lebel. Đầu dưới là hậu cứ Trung đoàn 31/Sư đoàn 21 án ngữ. Ngoài ra, còn một khẩu đội pháo 105ly. Tiểu khu chỉ có một đại đội cơ hữu cũng là Bảo an.

Nhiệm vụ Trưởng ty Nội an thật ra chỉ là viên chức văn phòng. Dân nhà nghề hành chánh thường bõn nhau là chức vụ *bôite aux lettres*, nghĩa là hộp thư, tiếp nhận các báo cáo về an ninh của Ty Công an, Ty Cảnh sát, các Quận và... tổng hợp thành phúc trình về Bộ Nội vụ là hết. Nhưng không hiểu sao cả Tỉnh trưởng lẫn Phó tỉnh trưởng Nội an vẫn xem Trưởng ty Nội an là phụ tá về an ninh tỉnh mới kỳ?

Sau khi làm việc chung vài ba tháng, trở nên thân cận, trưởng ty nội an lắm khi can dự cả vào việc nhà binh thuận tụy. Ở tỉnh nhỏ ven rừng U Minh, các đồn Dân vệ thường bị vc quấy phá về đêm. Những khi một chiếc đồn coi [1] bị tấn công mạnh, Phó TT Nội an triệu trưởng ty nội an qua phòng hành quân tham dự chỉ huy đơn vị Dân vệ đồn trú chống giặc. Gặp trường hợp đồn nằm ngoài tầm pháo yểm trợ mới thật là sốt ruột. Nghe tiếng bác già trưởng đồn kêu oi ới, vc đông quá, xin pháo yểm mà chẳng biết làm sao?! Phó TT Nội an vốn quen trận mạc, bình tĩnh căn dặn: Nè, bác già nghe đây. Quan sát thật kỹ “nó” tập trung hướng nào, rê *Im lặng hoàn toàn, giống như im re! (completely mute)*

Tôi gốc nhà quê xứ Thủ (Bình Dương) ưa dùng chữ bình dân, thuộc văn chương “miệt vườn”.hướng] trung liên về phía đó chuẩn bị. Khi nào “chúng” xung phong mới khai hỏa thật mạnh. Tôi đang chuẩn bị pháo yểm (?!). Báo cáo hướng địch xuất hiện. Thầy trò dạn dờ, đối đáp chưa xong, địch đã khai hỏa. Nghe tiếng trung liên Bar nổ đòn trên máy truyền tin, Đại úy Phó TTNA yên lòng, gật gù, lầm bầm: Vậy là khá! Từ nửa đêm về sáng, tiếng súng lúc thưa lúc nhật theo nhịp địch quân tấn công. Số thương vong càng ngày càng trầm trọng. Có lúc trưởng đồn kêu hoảng hốt: Xin pháo yểm hỏa tốc! Phó NA đành trấn an: Đang di chuyển pháo vào tầm pháo yểm. Cố gắng lên bác già! Thật ra thì làm gì có chuyện di chuyển pháo ban đêm ở chiến trường đồng ruộng! Cứ vậy cho đến hừng đông, tiếng trung liên Bar vẫn còn nổ nhịp ba, nghĩa là xạ thủ còn bình tĩnh, bắn chính xác, tiết kiệm đạn. Phó NA thở phào, chép miệng: Vậy là thoát. Quả nhiên phi cơ quan sát bà già, xin phi yểm từ lúc nửa đêm, bây giờ(!) đã đến. Mới thả vài trái sáng thì cuộc chiến đã tàn. Chiếc đồn coi [1] Dân vệ đã tự lực cánh sinh, không cần phi, pháo yểm. Hiển nhiên vì vậy tổn thất cao. Phó NA buông *combinée [handset/ống nghe]*, vươn vai và bước khỏi phòng hành quân... nhưng không phải về nhà nghỉ mà là đi trang bị, chỉ huy đại đội tải đạn được tiếp tế cho đồn và lo việc tản thương. Ông vốn là Trung đoàn phó ĐĐ 31 chỉ huy hành quân với lực lượng trung đoàn. Giờ qua làm Phó Tỉnh trưởng NA, chỉ huy hành quân cấp Đại đội. Đó là cái giá của “danh vị!”

Quận trưởng Đức Long (Quận Châu Thành) cũng vậy. Ông vốn là Đại úy Tiểu đoàn trưởng thuộc Trung Đoàn 31/SĐ21BB, bạn thân của Phó TTNA. Một bữa, ông dẫn một trung đội Bảo an lên tận đồn Xã Ngọc Hòa, mãi ngoài vòm đầu kinh Xà No, giáp Kinh Miệt Ngàn công tác. Xế chiều ra về thì chạm địch. Địch với quân số áp đảo mở thế trận bao vây. Được tin báo, Phó TTNA xuống phòng hành quân theo dõi. Giữa tiếng súng nổ ran, tiếng quận trưởng hầu như hét hoảng: Địch đông quá! Sắp tràn ngập. Hỏa tốc pháo yểm! Phó TTNA xem lại tọa độ nơi chạm súng: Ngoài tầm pháo diện địa! Ông vội vã trấn an: Ráng đánh rần lên, di chuyển về phía bờ kinh để vào tầm pháo bắn chặn. Im lặng

một hồi, chợt nghe tiếng quận trưởng la lớn: Nguy rồi! Không di chuyển được, rồi im bật. Phó TTNA nước mắt lưng tròng! Buông combinée ngồi tê điếng. Một lúc nữa, trên máy lại nghe tiếng súng dồn dập lẫn tiếng quận trưởng la: Hỏa tặc... rồi lặng trang [2]. Phó TTNA nước mắt rơi lã chã... Lúc này đã về đêm. Chợt máy truyền tin kêu rột rẹt, rồi tiếng quận trưởng cất lên: Đã đánh rần đến bờ kinh Xà No, điểm X. Phó NA như vừa chết đi sống lại, chụp combinée gọi pháo đội ra lệnh bắn trái sáng xác định tọa độ. Rồi thì pháo chụp nhíp nhàng cho đến khi trên máy quận trưởng hô: Đã bắt tay với Đại đội tiếp viện. Phó TTNA buông máy, cười rạng rỡ!

Năm 1965, đang là Trưởng ty Nội an Tỉnh Biên Hòa, trong một phiên họp đêm khẩn cấp tại tư dinh Tỉnh trưởng, Trung tá Mã Sanh Nhơn bảo: Đêm qua, vc về bên kia đầu chợ Dĩ An, bắn rớt béret của cảnh sát trên xe tuần cảnh, anh chịu khó xuống đó, phụ giúp quận trưởng, không thôi có ngày mất quận. Tôi làm Phó Quận trưởng trong tình hình khó khăn như vậy. Hồi đó, đêm đêm, Lữ đoàn 173 Nhảy dù Mỹ đóng quân cạnh phi trường Biên Hòa thường bắn pháo về phía rừng Cù Mi, căn cứ vc để ngăn ngừa pháo kích vào phi trường. Một đêm, một quả pháo bay lạc vào xóm dân xã Tân Hiệp. Sáng hôm sau, được tin, phó QT bắn xúc xích, có bao nhiêu phẩm vật thuộc chương trình Ấp Chiến lược đều tom góp hết đem đi cứu trợ. Thường ngày, đi công tác lên hai xã bất an ninh Bình Trị, Tân Hiệp phải đi đường vòng, vừa xa vừa mất thì giờ. Bữa nay đầu rề rà như vậy được nên mới bóc luôn tiểu đội Dân vệ phòng vệ dinh quận hộ tống đi đường tắt cho lẹ. Cậu dân vệ Cật bị thương vừa mới khỏi nên xung vào tiểu đội phòng vệ để nghỉ dưỡng thương nhưng mỗi khi đi công tác lại thích thủ trung liên. Như thường lệ, cậu nhỏ vác khẩu trung liên Bar, thương Dodge 4x4, gác lên cabin nghênh ngang hộ tống ông Phó đi công tác. Đường từ quận lỵ An Bình lên đồn Bình Trị là bất an ninh, nhất là đoạn đường băng qua Ấp Chiêu Liêu, quê nhà của em Cật, thường bị giạt mìn, bắn sẻ. Em Cật biết rõ như vậy nên lom lom quan sát, sẵn sàng tác chiến. May là hôm đó lên đến đồn Bình Trị vô sự. Từ đồn Bình Trị lên Tân Hiệp chỉ chừng một cây số rưỡi nhưng hoàn toàn bất an ninh vì xã Tân Hiệp thuộc loại xã lưu vong, nghĩa là xã trưởng và bộ sậu phải ngồi tạm bên văn phòng xã Bình Trị làm việc. Xã Tân Hiệp nằm sát rừng Cù Mi, căn cứ vc nổi tiếng miền Đông, lại là xã nhà của tỉnh ủy vc Năm Trang. Phó QT đã bố trí cẩn thận: Đoàn công tác phải làm việc thật lẹ. Trong khi tôi giải thích vấn tắt đôi lời với bà con trong xã, đoàn cán bộ phải cấp phát quà cứu trợ thật nhanh, không cần lập danh sách, ký nhận gì hết vì tôi biết rằng nếu nần ná, bọn du kích có thời giờ từ rừng Cù Mi kéo ra thì mệt lắm. Như thường lệ, hễ hô rút là tất cả lên xe dọt thiệt lẹ. Lần này thiệt là rủi: Xe vừa lăn bánh, một phát bắn sẻ oan nghiệt trúng ngay cổ em Cật. Tôi cho xe chạy hết ga nhưng vừa tới đồn Bình Trị là em Cật xuôi tay, nhắm mắt. Lần đầu tiên trong đời, người cán bộ hành chánh trẻ thấy trước mắt cảnh chiến trường đổ máu nên nhìn thi hài đứa em dân vệ nước mắt tuôn rơi!

ĐÔI DÒNG TÂM TÌNH THAY LỜI KẾT

Tôi sống gần gũi với anh em Nghĩa quân, Địa Phương Quân kể từ những ngày Nghĩa Quân còn là Dân Vệ, vác “Oanh tâm sào” (súng trường Đông Dương – Mousqueton

indochinois thời Pháp) giữ làng, giữ ấp. Đêm về rút vào các tháp canh đơn lẻ với quân số không quá một tiểu đội. Cho nên đêm 27 tháng 4 ngày sắp mất nước, tôi bắt chấp quân luật khi cho lệnh Trung đội Nghĩa quân xã Phước Tân “di tản chiến thuật!” về xã An Hòa Hưng (Bến Gỗ) khi Trung đội bị cả bày chiến xa T54 vc uy hiếp bên ngoài vòng đai phòng thủ của lực lượng Dù, Thủy quân lục chiến.

Với anh em Địa phương quân, tôi quen thuộc từ ngày còn là lực lượng phụ trợ Bảo An (Forces supplétives). Hồi ở Chương Thiện, mỗi khi hướng dẫn đoàn công tác xuống Quận Gò Quao (Kiên Hưng) sát Rừng U Minh, vc như rươi, ngoài trung đội Bảo an hộ tống, ông Phó Tỉnh trưởng Nội an còn ưu ái phái cả cặp thiết giáp AM8 theo bảo vệ. Giáp Tết Ất Mẹo 1975, tháp tùng ông Tỉnh trưởng bay trực thăng vào chiến khu D thăm và tặng quà Tết cho Liên đoàn Địa phương quân lập vòng đai phòng thủ bảo vệ tỉnh lỵ Biên Hòa, khi lên máy truyền tin chúc tết các Tiểu đoàn, với tư cách chỉ huy dân chính tôi thân mật hỏi: Liệu anh em có giữ vững được trận tuyến này không? Các vị Tiểu đoàn trưởng đều hăng hái đáp bình dị: Chừng nào tụi tui sập tiệm thì chỗ ông Phó mới lâm nguy.

Vậy đó, quá trình trưởng thành của lực lượng Nghĩa quân từ tiểu đội Dân vệ lẻ lên thành các Trung đội chính qui thuộc cấp số của mỗi xã và là một thành phần của Quân lực VNCH là như vậy.

Địa phương quân cũng vậy, từ các đại đội Bảo an biệt lập cho mỗi Quận trở thành các Tiểu Đoàn, Liên đoàn cơ động.

Là các đơn vị an ninh lãnh thổ hay diện địa, Nghĩa quân, Địa phương quân tuy không lập được chiến công hiển hách nhưng công lao bảo vệ cho làng xóm, dân tình được an cư, lạc nghiệp, tuy âm thầm nhưng đáng quý trọng và xứng đáng là thành phần của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa. Cũng từng phen máu đào nhuộm thắm đất quê hương!

Nguyễn Nhơn
(Mùa hè 2012)

Tác giả chú thích:

- [1] **đồn cô:** Cô là mô cô. Vậy, đồn cô là đồn cô lập, đơn độc trong vùng (*isolated post*)
- [2] **lặng trang:** Im lặng hoàn toàn, giống như im re! (*completely mute*)

Tôi gốc nhà quê xứ Thủ (Bình Dương) ưa dùng chữ bình dân, thuộc văn chương “miệt vườn”.